

GÉPJÁRMŰ SZOLGÁLAT.

GILLER ISTVÁN hadnagy

A helyes gépjármű-szolgálatvezetés

A mai modern hadsereg egyik fő tényezője, a gyors mozgás — háború esetén, akár védelemben, akár pedig támadásban, a meglepetésszerű helyváltoztatás és a jó utánpótlás. Ezt láthattuk az elmúlt háborúban felszabadítóinktól, a dicsőséges Szovjet Hadseregtől. Mivel néphadseregünk ugyannerre a mintára, az ő háborús tapasztalataikat felhasználva épül fel, legnagyobbbrészt gépesítve van. Nem elég azonban, hogy honvédségünk kellő gépjárművel rendelkezék, ezzel az anyaggal, amirehöz dolgozóink verejtékes munkája árán jutunk, tudni kell helyesen gazdálkodni úgy, hogy alakulataink kiképzését, ütőképességét, esetleges háború esetén gépjárműanyagunk állandó hadihasználhatóságát biztosítsuk. Ezt a feladatot úgy hajthatjuk maradéktalanul végre, ha elméletileg és gyakorlatilag tisztában vagyunk a helyes gépjárműgazdálkodás szabályaival, beosztottainkat állandóan képezzük, munkájukat szigorúan ellenőrizzük, és tudatában vagyunk annak, hogy a reánk bízott anyag a dolgozó nép tulajdona és hanyag, esetleg kellő szakismeret hiányában történő kezelés következtében milyen nagyarányú károsodás érheti néphadseregünket.

A gépjárműanyaggal való helyes gazdálkodás feltétele, hogy lehetőleg minden beosztott jól ismerje a gépjárművet, tudja azt vezetni, igyekezzék műszaki tudását állandóan fejleszteni, ismerje az anyag karbantartását, az anyaggazdálkodás reális részével tisztában legyen és azt szakszerűen vezesse.

A gépjárműszolgálat magában foglalja a gépjárműanyagok átvételét, illetve átadását, raktárolását, karbantartását és a használatban lévő gépjárművek gazdaságos, szakszerű és rendeltetésszerű igénybevételét.

A gépjárművek átadása, illetve átvétele a gépjármű átadás-átvételi jegyzőkönyv, felszerelési- és pótfelszerelési jegyzék alapján történik. Az átadásra kerülő gépjárműveket az átvevő minőségre, azonosságra és működőképességre vonatkozóan gondosan vizsgálja meg. Személyesen győződjön meg, hogy az átadás-átvételi jegyzőkönyvbe, illetve a törzskönyvbe bejegyzett adatok pontosan megfelelnek-e a valóságnak. Ellenőrizze a motorszámot, alvázszámot, gumiszámokat és állapítsa meg az esetleges hiányokat.

A felszerelési és pótfelszerelési jegyzéken feltüntetett szerzőszámokat, felszerelési cikkeket és pótalkatrészeket ne csak számszerint ellenőrizze, hanem vizsgálja meg, hogy azok a szabályoknak is megfeleljenek. Az átvételnél észlelt hibákat, az átadó köteles azonnal kijavítani. Az ilyen módon ellenőrzött és kipróbált gépjárművet törzskönyvvel, utikönyvvel és igazolólapal együtt vesszük át.

A gépjárműalkatrészek, szerzőszámok, a javításhoz szükséges félkész- és nyersanyagok átadását, illetve átvételét nyugta-ellenyugta alapján hajtjuk végre.

Azt a gépjárműanyagot, melyet nem használunk, raktározni kell. A raktározásnál ügyeljünk, hogy az anyag biztonságos, lehetőleg lezárható helyen legyen. Ha szabadban tároljuk, védeni kell az időjárás viszontagságai ellen. Úgy kell elhelyeznünk, hogy könnyen hozzáférhető és kezelhető legyen, ügyeljünk a rend betartására.

A gépjárműveket gépkocsiszínekben helyezük el. A gépkocsiszín legyen világos, jól szellőztethető, lehetőleg fűthető, zárt ajtókkal bíró, tűzveszélymentes, betonpadlózatú helyiség. El kell látni megfelelő számú kézi oltó-berendezéssel, oltóhomokkal és lapáttal. A falakra feltűnő helyen kiírni: „DOHÁNYZÁS ÉS NYILT LÁNG HASZNÁLATA TILOS!” A gépjárműveket a színben úgy helyezzük el, hogy egyik felében a használatban lévő, a másik felében a használaton kívüli gépjárművek kerüljenek. A használaton kívüli gépjárműveket felbakoljuk, a vizet leeresztjük, a gumik légnyomását felére csökkentjük és így tároljuk. Ha a gépkocsiszín alapzata föld, akkor a fel nem bakolt gépkocsik gumijai alá deszkát teszünk. A használaton kívüli gépjárműveket is úgy helyezzük el, hogy könnyen hozzáférhetőek

legyenek és esetleges tűz esetén a gépkocsiszínből gyorsan el lehessen távolítani. Karbantartási napokon ezeket is le kell ápolni. Alkatrészeket leszerelni róla tilos. A gépkocsi elejére táblát kell akasztani: Víz leeresztve! Üzemképes!, vagy Üzemképtelen! Használaton kívüli gépjárműveket úgy kell tárolni, hogy a legrövidebb időn belül üzemképesé lehessen tenni.

Használatban lévő gépjárműveket úgy kell a gépkocsiszínből elhelyezni, hogy kellő hely álljon rendelkezésre egyes gépkocsik részére nehogy ki- és beállásnál kár, rongálódás keletkezzen. A gépkocsiszínből csak tiszta gépkocsi állhat be. Téli a vizet a gépkocsiszín előtt engedjük le és úgy álljon be lassan járó motorral. A színből elhelyezett gépkocsit befékezni nem szabad.

Ha a gépkocsit szabadban tároljuk, lehetőleg építsünk fölé tetőt, ha ez nem áll módunkban, legalább a motorház fölé, ha ez sem lehetséges, terítsük le a motorházat ponyvával. A ponyvát minden esetben fel kell húzni. Ha a gépjármű nincs felbakolva, gumijai alá deszkát teszünk. Ha ezzel nem rendelkezünk, megfelel rőzse, vagy nád is. Az utóbbiakat főleg olyan helyen alkalmazzuk, ahol a talaj nem elég szilárd, vagy nedves, tehát a gépkocsi ki van téve annak, hogy lesüllyed.

A gépjárműhöz tartozó felszerelési cikkeket, szerszámokat, javításhoz szükséges anyagokat száraz, hűvös, jól lezárható helyen tartjuk. A raktárban elhelyezett anyagot állandóan gondozni kell. Ha gyúlékony anyag van tárolva, dohányozni tilos. Fémalkatrészeket, szerszámokat rozsdásodás ellen zsírral, vagy olajjal vékonyan bekenjük.

Üzemanyagot vagy benzinkútban, vagy ha ezzel nem rendelkezünk, tűz- és robbanásbiztos helyiségben tároljuk. A raktár közelében nyílt lángot használni és dohányozni tilos. Ezt feltűnő helyen ki kell írni és aki e szabály ellen vét, azt szigorúan meg kell büntetni. Raktárban hordóban tárolt üzemanyagnál, különösen nyáron, sűrűn lazítsuk meg a hordó csavarjait, hogy a gázok eltávozzanak. Ugyanakkor a helyiséget erősen ki kell szellőztetni. A padlóra lefolyt, elcsepegtetett üzemanyagot azonnal itassuk fel homokkal (ne az oltóhomokkal), hogy az mindig száraz legyen. Az üzemanyagraktárt lássuk el megfelelő számú por-oltó készülékkel, oltóhomokkal és lapáttal. A gépkocsiszínből üzemanyagot tárolni tilos! Meglepetésszerűen sűrűn ellenőrizzük az üzemanyagraktár rendjét, tisztaságát és kezelőszemélyzetének munkáját. Ne nézzünk el semmi mulasztást, mert a legkisebb hanyagságból hatalmas károk keletkezhetnek.

A gépjárművek élettartamát hosszabbítja és megbízhatóságát növeli a helyes és rendszeres kezelés, karbantartás. Ezért a gépjárműszolgálat vezetőjének állandó ellenőrzéssel kell ügyelni a járművek kifogástalan állapotára. A karbantartás kiterjed a gépkocsik tisztítására, kenésére, átvizsgálására és javítására. A karbantartást lehetőleg ne a gépkocsiszínbén végeztessük, de ha nem áll más hely a rendelkezésünkre, a járműveket úgy helyezük el, hogy elegendő hely legyen a munka elvégzésére. Az esetleg elfolyt olajat, vagy üzemanyagot azonnal takarítottassuk el, hogy a gépkocsiszín padlózata mindig száraz legyen. Az állandó használatban lévő gépkocsikat naponta kell tisztítani. Ellenőrizni kell a víz és olaj mennyiségét, meg kell vizsgálni a gumik légnyomását. Hetenkint egyszer karbantartási napot kell tartani. Ilyenkor a gépkocsit a vezetője tüzetesen átvizsgálja, lemossa, lezsirozza, a csavarokat megnézi, nincsenek-e meglazulva, a levegőszűrőt, üzemanyagszűrőt kitisztítja, olajcserénél az olajszűrőt kimossa, a sebességváltóban, kiegyenlítőművekben az olajat ellenőrzi, megtisztítja az accumulátort s ha szükség van rá, desztillált vízzel utánaölti.

Nem elég, hogy a gépkocsivezetőket figyelmeztetjük a gépjármű üzembiztonságával és a karbantartásával kapcsolatos munkák elvégzésére, hanem személyesen kell meggyőződnünk, hogy tényleg teljesítették-e a kötelességüket. A legváratlanabb időpontban kell ellenőrzést tartani. Pl. mikor a gépkocsi éppen a laktanya területét igyekszik elhagyni, a gépjármű szolgálat vezetője leállítja, megnézi az olajnívót, vagy vizet, féklámpát stb. Ezzel ellenőrzi nemcsak a gk. vezetőjét, hanem azt is, hogy a szín-napos elvégezte-e kötelességét, megvizsgálta-e a gépjárművet, mielőtt a gk-t a színből kiengedte.

Ha a gépjármű üzemképtelenné válik, a legrövidebb időn belül ki kell javítani, hogy újra rendelkezésre álljon az alakulatnak, mert minden egyes gépkocsinak meg van a beosztása, feladata és egy üzemképtelenné vált gépjármű (pl. vontató) könnyen megzavarhatja a kiképzés menetét. Háború esetén használhatatlanná vált gépjármű döntően befolyásolhatja a harc kimenetelét, ezért ilyenkor még fokozottabb figyelmet kell fordítani a gépjárművek hibátlan állapotának fenntartására. Éberén kell őrködni, nehogy sorainkba nem odavaló egyének, esetleg ellenséges kémek befurakodjanak és szabotázscelemekkel kárt tehessenek gépjárműállományunkban.

A gépjárműszolgálat vezetőjének ügyelni kell arra, hogy a gépjárműveket a rendeltetésnek megfelelő célra vegyék

igénybe. Ügyelni kell arra is, hogy a járművet csak a szervezetszerűen beosztott vezetője vezesse és nyomatékosan figyelmeztetni kell, hogy még jogosítvánnyal rendelkező feljebbvalójának sem adhatja át a vezetést, csak akkor, ha hirtelen rosszullet miatt képtelen tovább vezetni.

A gépkocsi csak úgy indítható útba, ha teljesen üzem- és forgalombiztos, fék, kürt, irányjelző, féklámpa stb. kifogástalanul működik. Minden gépjárművet el kell látni 2 db balesetjelentő-lappal és a legnagyobb megengedett sebességet feltüntető cédulával. A vezetőket állandóan ellenőrizni kell, hogy a gépkocsin szabályosan öltözködjének. Számtalan esetben látni gépkocsin kivonuló alakulatokat, ahol a vezető a kocsin lévő legénységtől egészen eltérő öltözetben van. Pl. rongyos, olajos szerelőruha, kigombolt, felgyürt újjú ing stb. Figyelmeztessük a vezetőket, hogy tartsák be az öltözködés szabályait és ha személyeket szállítanak, öltözetük egyöntetű legyen.

Ha a gépjármű sokat fogyaszt, meg kell vizsgálni szerkezetileg, (porlasztóbeállítás stb.) és ha ez sem használ, meg kell próbálni, hogy gyakorlottabb vezetővel mennyi a fogyasztás, mert igen sok esetben a vezető az oka a túlfogyasztásnak.

Honvédségi gépjárműveknél elég gyakori eset a karamból. Éppen ezért alaposan ki kell oktatni a gépjárművezetőket, hogy ilyenkor mi a teendőjük. Ott a helyszínen azonnal ki kell állítani a gépjárműbaleseti jelentést, lehetőleg közrendészeti közeg bevonásával. Sérülés esetén elsősegélyt kell nyújtani, mentőket kihívni. A gyakorlat megmutatta, hogy a balesetbe került gépjármű vezetője számtalan esetben elfelejtett tanút felírni, vagy amire első ijedtsége után gondolkodni tudott, a tanúk elmentek, esetleg a balesetet okozó idegen jármű is elment anélkül, hogy rendszámát, vagy adatait felírta volna. Ennek azután súlyos következményei lettek rá nézve is és a honvédségre is. Ő nem tudta bizonyítani ártatlanságát, a honvédség pedig nem tudta a kárt kívül megtéríttetni.

A gépkocsiszolgálat vezetőjének tüzetes gonddal kell kivizsgálni és elbírálni, hogy ki a felelős a balesetért a gépkocsi-vezetőn és a parancsnokon kívül. Ellenőrizni kell, hogy a gépjármű a rendeltetésének megfelelő útvonalon haladt-e. Üzem- és forgalombiztosan hagyta-e el a gépkocsiszínt és ezt ellenőrizte-e a beosztott szakközeg. Nem terheli-e valakit felelősség a gépjármű üzembiztonsága terén történő esetleges mulasztásért vagy hanyagságért. A baleset folytán megrongálódott, vagy üzemképtelenné vált gépjármű javítását — ha a csapat javító-

műhelyében ki nem javítható — a H. M. Htpszf. Gk. és üza. Csfség-től kell kérni.

A gépjárműszolgálat vezetőnek nem elég, hogy ismerje a gépjármű anyaggazdálkodást elméletileg és gyakorlatilag — át kell éreznie a beosztásával járó hatalmas felelősséget, tisztában kell lennie azzal, hogy őt a dolgozó nép állította erre a helyre, mert méltónak találta bizalmára. Éppen ezért állandóan képezze magát és beosztottjait, hogy feladatát maradéktalanul el tudja látni. Ehhez elengedetlenül szükséges, hogy igyekezzék tudását politikai vonalon is minél magasabb fokra emelni, alárendeltjeinek magatartását politikai munkáját állandóan ellenőrizze, őket oktassa és jó példát mutasson nekik.

